

Alleen in het buitengebied

Natuurmonumenten is door de Commissie van Justitie en Veiligheid gevraagd een bijdrage te leveren aan het rondetafelgesprek Groene BOA's op donderdag 14 april 2022 en ten behoeve hiervan een positionpaper op te stellen. Natuurmonumenten werkt sinds 2014 samen in een zogenoemde “*groene BOA coalitie*” die bestaat uit de particuliere BOA-werkgevers, LandschappenNL, Federatie Particulier Grondbezit (FPG), De Jagersvereniging, Sportvisserij Nederland, Nationaal Park de Hoge Veluwe en Leisurelands. Deze coalitie vraagt al ruime tijd aandacht voor de problematiek in het buitengebied waar de groene BOA en de werkgever van de groene BOA tegenaan lopen. Middels dit positionpaper trachten we een goed beeld van de problematiek te schetsen om aan de Commissie Justitie en Veiligheid voor te leggen.

Problematiek van gebrekkige handhaving in het buitengebied

Bij Natuurmonumenten zijn er naast medewerkers én vrijwilligers circa 70 Buitengewoon Opsporings Ambtenaren, de zogenoemde groene BOA's werkzaam, die strafrechtelijk kunnen handhaven. BOA's zijn niet alleen belangrijke toezichthouders en handhavers in het veld, maar ook een onmisbare partner voor de politie in het buitengebied en in de natuurgebieden.

Helaas ervaren onze BOA's steeds meer moeite met het uitvoeren van hun taken. De politie, toentertijd de veldpolitie, heeft zich begin jaren negentig teruggetrokken uit het buitengebied. Door deze terugtrekkende beweging van de (veld)politie en de reorganisatie bij politie en veranderingen in de maatschappij (corona, digitalisering, privacy, verruwing samenleving, toename bezoekersaantallen), is er veel veranderd voor groene BOA's in het veld. Naast een toename van de werklast zijn ze genoodzaakt taken op te pakken die primair thuishoren bij de politie en overheid, waar ze niet de tijd, uitrusting (zoals bewapening) en back-up van de politie voor hebben, met alle risico's van dien.

Door de toenemende lastenverzwaring, door uitvoering van meer taken én strengere eisen (zoals opleiding), loopt het aantal groene BOA's steeds verder terug. Dit terwijl tegelijkertijd de recreatiedruk, overlast en criminaliteit toenemen en de aanwezigheid van politie in het buitengebied blijft afnemen. Door deze samenloop van factoren is een nijpend handhavingstekort in het buitengebied ontstaan, waardoor we een toename zien van (milieu)criminaliteit en schade aan de natuur. De veiligheid van onze BOA-medewerkers en bezoekers en onze natuur komen hierdoor steeds meer onder druk te staan.

De bovengenoemde veranderingen hebben in 2014 geleid tot het sturen van een brandbrief namens diverse particuliere groene BOA werkgevers aan de minister van Justitie en Veiligheid. De jaren daaropvolgend is er door verschillende Kamerleden meerdere keren aandacht gevraagd voor de toen al nijpende situatie. Zo stelde Arne Weverling (VVD) de problematiek in de [begrotingsbehandeling](#) 2019 duidelijk aan de kaak: “*Helaas zijn er steeds minder groene BOA's beschikbaar, en worden er wel veel eisen gesteld aan hun opleiding en uitrusting. Is de minister met mij van mening dat we met elkaar zowel de lusten als de lasten moeten dragen? Hoe denkt de minister dit vorm te geven?*”.

Helaas is er vandaag de dag nog steeds geen oplossing merkbaar in het veld en wordt de situatie met de dag nijpender. De aangenomen [motie Hermans](#) heeft de potentie om de afname van groene BOA's bij een juiste besteding van middelen te stoppen. Defacto komt daarmee capaciteit beschikbaar maar voor meer extra capaciteit in het buitengebied is meer nodig. Lastenvermindering, facilitering en extra capaciteit voor BOA's en verbeterde samenwerking met politie in de gebieden is noodzakelijk om wederom veiligheid in het buitengebied en de natuur te creëren. Meer geld én een duidelijke taakinfilling door de politie, in goede samenwerking met groene BOA's. Alleen daarmee kan het huidige handhavingsvacuüm worden opgelost.

Actie 1: Voortvarende implementatie bestaand budget & meer budget structureel

Zoals hierboven omschreven is er al zeer geruime tijd sprake van lastenverzwaring ten behoeve van de door het ministerie ingezette lijn van professionalisering. Niet elke werkgever kan deze lasten dragen. Mede als gevolg daarvan is het aantal particuliere groene BOA's sinds de inzet van deze professionalisering afgenomen. Om deze afname te stoppen is een tegemoetkoming in de BOA kosten nodig. Een deel van deze tegemoetkoming zit al in [motie Hermans](#) (23 september 2021), die structureel 5,5 miljoen vrijspeelt voor groene BOA's voor de periode 2022 tot 2027. Samen met de groene BOA

coalitie hebben we [een notitie geschreven](#) genaamd “*Hoe stoppen we de afname aan groene BOA's*” en gedeeld met het ministerie van Justitie en Veiligheid waarin we omschrijven hoe we dit budget kunnen benutten om de trend van afname te stoppen. De manier van benutting die het ministerie momenteel voor heeft liggen, staat niet in lijn met deze vraag uit de praktijk. Natuurmonumenten heeft, samen met andere particuliere werkgevers, de voorkeur uitgesproken voor een Rijkssubsidieregeling voor werkgevers, die uitgaat van onze definitie van groene BOA's en zoveel mogelijk ruimte aan de werkgever laat. Een voortvarende ontwikkeling en implementatie van de genoemde regeling en een juiste wijze van besteding is met urgentie nodig om de afname nog dit jaar te kunnen stoppen.

Actie 2: Betere samenwerking

Het traject voor extra middelen loopt, maar de besteding komt pas echt tot zijn recht als de hele keten op orde wordt gebracht. Zoals ook omschreven in het Regeerakkoord (RA) moet de samenwerking met de politie worden verbeterd. Natuurmonumenten heeft behoefte aan verduidelijking van de veranderde rol- en taakverdeling tussen BOA en politie en een verbetering van de in het RA genoemde samenwerking. Contact, inzet en afstemming tussen BOA en politie is te vaak afhankelijk van persoonlijke contacten en lokale prioritering, zonder overleg met groene BOA werkgevers. Goede praktische samenwerking met politie en zicht op risicovolle situaties en hoe daarin te handelen zijn randvoorwaarden voor een goede en veilige taakuitvoering door onze groene BOA's. Daarbij moet sprake zijn van een intensivering van de samenwerking en verdere formalisering van samenwerkingsafspraken, ook op landelijk niveau. Dit moet duidelijkheid geven over de inzet van politiecapaciteit of specifieke thema's en over ondersteuning. Ten slotte is een samenwerkingsagenda politie-groene BOA in de maak, welke al ruime tijd op zich laat wachten. Laat hierin aandacht zijn voor verbeterde samenwerking in de hele keten waarin ook de praktische belemmeringen worden weggehaald (actie 3). In motie Hermans is onder andere hiervoor 1 miljoen gereserveerd. In het kader van de bovenstaande problematiek is toepassing van dit budget onmisbaar voor verbeterde samenwerking van de politie met BOA's in het buitengebied.

Actie 3: Onnodige praktische belemmeringen voor de goede taakuitoefening

Naast ondersteuning van bestaande BOA's, meer groene BOA capaciteit en betere samenwerking met en meer inzet vanuit de politie, zijn er een praktisch aantal zaken die groene BOA's onnodig belemmeren bij de goede uitoefening van hun taak. En die stapelen zich op. Eén hardnekkige belemmering is het ontbreken van afdoende ontsluiting tot informatie uit het Basis Registratie Persoonsgegevens (BRP) en registers van de RDW. Terwijl BOA's van overheden hierover beschikken, is ontsluiting nog steeds onmogelijk voor groene BOA's van particuliere werkgevers. Onze BOA's zijn afhankelijk van de bereidheid van meldkamermedewerkers en collega-BOA's om aan deze informatie te komen en hebben deze informatie nodig om hun werk goed én veilig te kunnen doen: voor identiteit verificatie van verdachten, om processen verbaal op te maken (BSN nummer) en om informatie over recidieven bij de politie op te vragen. Wij roepen nadrukkelijk op om een goede ontsluiting tot het BRP en RDW op korte termijn te maken.

Tot slot

Groene BOA's verdienen onze waardering en steun. Het gebeurt té vaak dat groene BOA's alleen voor situaties komen te staan waar ze niet voor willen komen te staan en voor mogen komen te staan. Dit leidt tot gevaarlijke situaties waarbij ze worden bedreigd of zelfs worden mishandeld. Voor een veilige werkomgeving van onze groene BOA's, voor onze natuur en voor de effectieve aanpak van criminaliteit voor onze samenleving, is goede besteding van bestaand budget, extra budget voor groene BOA's en een betere afstemming en samenwerking met de nationale politie nodig.

Onze hoogste prioriteit is de veiligheid van onze BOA's en een veilig buitengebied. We vragen daarom dringend om bovenstaande aandachtspunten mee te nemen in uw overwegingen. Wij beantwoorden daarnaast graag uw vragen tijdens het rondetafelgesprek.

Met vriendelijke groet,

Teo Wams
Directeur Natuurbeheer